

29. svibnja 2026.

broj 223

KU ZI S?

LIST ZA MLADEŽ

5

TEMA

DUŽIJANCA U BRUXELLESU

8

REPORTAŽA

SUSRET MLADIH SUBOTIČKE BISKUPIJE

15

OBRAZOVANJE

PRAKSA U »HRVATSKOJ RIJEČI«

2

21

PSIHOLOGIJA

»SINDROM ULJEZA«

FOTO MJESECA

Republičko natjecanje
iz hrvatskog jezika

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Preradovićeve 11

24000 Subotica

Za nakladnika: Karolina Bašić

Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Suradnici: Lucija Horvacki,

Katarina Ivanković Radaković,

Josipa Dulić, Milijana Nimčević

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

E-mail: casopis.kuzis@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Rotografika d. o. o., Subotica

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

Od tradicije do suvremenosti

Draga naša *Kužiš?!* družino,

još jedna školska godina polako se približava svome kraju, a s njom dolazi i ono razdoblje kada se osvrnemo na sve što smo prošli – na nova iskustva, susrete, putovanja, uspjehe i trenutke koji ostaju u sjećanju. Iza nas su mjeseci ispunjeni različitim događajima i aktivnostima u kojima su mladi ponovno pokazali koliko svojim talentima, angažmanom i zajedništvom mogu obogatiti našu zajednicu.

U ovom broju donosimo pregled najzanimljivijih priča i događanja iz proteklog razdoblja. Posebno izdvajamo predstavljanje *Dužijance* u Bruxellesu, gdje je jedan od najprepoznatljivijih simbola baštine bunjevačkih Hrvata predstavljen u Europskom parlamentu. Kroz kulturni program i razgovore o njezinu značaju pokazano je kako *Dužijanca* predstavlja spoj tradicije, vjere i identiteta koji nadilazi granice bačkoga kraja.

Završavamo predstavljanje odjela maturanata, a ovoga puta upoznajemo učenike Medicinske škole, buduće fizioterapeutske tehničare, koji s nama dijele dojmove o školovanju, uspomene koje nose sa sobom i razmišljanja o budućnosti koja je pred njima.

Donosimo i priče o susretima mladih koji iznova potvrđuju važnost zajedništva, vjere i međusobnog povezivanja. Čitajte o Susretu hrvatske katoličke mladeži u Požegi te Susretu mladih Subotičke biskupije u Subotici, gdje su mladi imali priliku upoznati nove ljude, razmijeniti iskustva i zajedno provesti vrijeme ispunjeno molitvom, razgovorom i druženjem.

Posebno mjesto imaju i iskustva stečena izvan školskih klupa. Učenici Politehničke škole kroz praksu u *Hrvatskoj riječi* imali su priliku upoznati svijet pisanog i video novinarstva, dok su Tavankučani kroz pop art radionicu u Celju pokazali svoju kreativnost, otvorenost i spremnost na nova iskustva.

Ni ovoga puta ne izostaju teme koje se dotiču svakodnevnog života mladih. U rubrici *Psihologija* govorimo o imposter sindromu, osjećaju s kojim se mnogi susreću, a o kojem se premalo govori. Donosimo i teme iz svijeta tehnologije i zabave poput igrice Roblox, ali i modne trendove koji će obilježiti nadolazeće razdoblje.

U okviru rubrike *Godine novog preporoda* prisjećamo se 100 godina od rođenja istaknute slamarke **Ane Milodanović**, podsjećajući koliko je važno čuvati uspomenu na ljude koji su svojim radom ostavili trag u našoj zajednici.

Dok se jedni pripremaju za završetak jednog važnog životnog razdoblja, a drugi već planiraju nove početke, nadamo se da će vam i ovaj broj donijeti zanimljive priče, korisne sadržaje i ponešto inspiracije za dane koji su pred nama.

Mreža čitanja za srednjoškolce

Nikolina Mačković deseta u Hrvatskoj

Nikolina Mačković, Valentin Čović i Karlo Kujundžić iz subotičke Gimnazije Svetozar Marković uspješno su sudjelovali 8. svibnja na nacionalnoj

razini kviza znanja i kreativnosti Mreža čitanja za srednje škole. Nikolina Mačković je s osvojena 63, od maksimalnih 75 bodova, podijelila visoko 10.

mjesto na online testu znanja. Tijekom ove školske godine u kvizu je sudjelovalo ukupno 30 subotičkih srednjoškolaca koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku u Gimnaziji Svetozar Marković, Politehničkoj i Medicinskoj srednjoj školi.

Ove školske godine tema je bila »U mreži potrage za identitetom«, a učenici su odgovarali na pitanja vezana za život i rad te književna djela **Carlosa Ruiza Zafóna** *Sjena vjetra*, **Jennifer Lynn Barnes** *Igre nasljedstva* i **Ivane Šojat** *Zmajevi koji ne lete*.

Projekt za poticanje čitanja Mreža čitanja organizirala je Hrvatska mreža školskih knjižničara, a u Subotici ga je provela Gradska knjižnica Subotica u suradnji s NIU Hrvatska riječ.

Dodjela darova sudionicima održana je 20. svibnja u Gradskoj knjižnici Subotica.

K. U.

4

Nacionalna razina kviza Čitanjem do zvijezda

Subotičani čitanjem otputovali u Čakovec

Učenicima OŠ Ivan Milutinović iz Subotice – **Marijan Ivanković Radaković**, **Leona Vukmanov Šimokov**, **Katarina Vukadinović** i **Petra Temunović** u pratnji svoje nastavnice hrvatskoga jezika **Sanje Šteković** te knjižničarske savjetnice **Bernadice Ivanković** iz Gradske knjižnice Subotica boravili su od 7. do 9. svibnja u Čakovcu gdje su sudjelovali na posljednjoj razini Nacionalnog projekta za poticanje čitanja Čitanjem do zvijezda za učenike osnovnih škola.

U Čakovcu se okupilo oko 400 učenika i mentora iz osnovnih i srednjih škola.

Natjecanje je održano u dvije kategorije – kvizu znanja i kreativnom plakatu. Ovogodišnja tema bila je »Kontrasti generacija«, a učenici su čitali tri knjige: djelo **Snježane Balić-Višnjić**: *Krotitelj vodenjaka*, **Branke Primorac**: *Moj brat živi u kompjutoru* i **Fabrice Colin**: *Bal inja u New Yorku*.

Osim natjecateljskog dijela organizatori su priredili sada već tradicionalni susret s književnikom. Ovoga puta bilo je dva susreta. Za srednjoškolce se predstavio poznati književnik **Kristian Novak**. Drugi književni susret bio je sa spisateljicom **Brankom Primorac**.

Preostalo vrijeme ekipa iz Subotice provela je u obilasku Čakovca i okoline, upoznavanju s vršnjacima ali i međimurskom baštinom.

Ovim natjecanjem uspješno je završena 17. sezona Nacionalnog projekta za poticanje čitanja Čitanjem do zvijezda koji organizira Knjižničarsko društvo Međimurske županije, a u Subotici ga je provela Gradska knjižnica Subotica u suradnji s NIU Hrvatska riječ.

K. U.

Dužijanica u Bruxellesu

Žetvena svečanost bunjevačkih Hrvata iz Bačke, *Dužijanica*, predstavljena je 5. i 6. svibnja u Europskom parlamentu u Bruxellesu, pod pokroviteljstvom hrvatskog europarlamentarca **Davora Ive Stiera**.

Iako je prikazana u znatno skromnijem formatu, *Dužijanica* u srcu EU sadržavala je ključne elemente te vjerske i tradicijske manifestacije. Program je započeo misom koju je u Meditacijskom centru EP-a predvodio svećenik Hrvatske katoličke misije pater **Anastazio Perica Petrić** u zajedništvu s direktorom UBH-a *Dužijanica* mons. dr. **Andrijom Anišićem** i paterom **Daliborom Renićem**. U ulozi bandaša i bandašice bili su **Tomislav Ivanković** i **Marija Sekereš**, a u programu su sudjelovali i bandaši i bandašice prethodnih godina u Subotici, bandaški par iz Sombora, domaćini salaša...

Nakon misnog slavlja mladi odjeveni u bunjevačku narodnu nošnju, izveli su ispred parlamenta krat-

ki kulturno-umjetnički program, gdje su odigrali i *Bunjevačko momačko kolo*.

Uslijedila je panel konferencija na temu »Dužijanica – ponos bunjevačkih Hrvata i doprinos europskoj baštini«, na kojoj su, uz eurozastupnika Stiera, govorili i predstavnici Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatskog nacionalnog vijeća i UBH-a *Dužijanica* – **Zvonko Milas**, **Jasna Vojnić**, **Marinko Piuković** i mon. dr. Andrija Anišić. Prikazan je i kratki dokumentarni film *Dužijanica*.

Uslijedila je i svečana predaja krune *Dužijance u Bruxellesu* Davoru Ivi Stieru, pokrovitelju ovoga događaja. Krunu od slame za ovu prigodu izradila je slamarka **Katarina Skenderović**. Uz krunu, domaćinu je predana i slika – salaš koji predstavlja simbol s kojega je i potekla proslava *Dužijance*, dok je tajnici iz Stierova ureda **Luciji Prskalo** uručen hrvatski grb – slika u tehnici slame.

K. U.

Fizioterapeutske tehničari spremni za nove izazove

6

Najzad smo došli i do posljednjeg, no jednako važnog odjela maturanata koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. U pitanju je odjel 4.2, smjer fizioterapeutske tehničar iz Srednje medicinske škole u Subotici. Odjel broji 32 učenika s gotovo istim brojem momaka i djevojaka. Razgovarali smo s nekoliko učenika i njihovom razrednicom, te vam ovdje donosimo njihove odgovore, iskustva srednje škole, uspomene i planove za budućnost.

Osvrćući se na protekle četiri godine, razrednica **Emina Tikvicki** kaže kako je bilo intenzivnih trenutaka i brojnih izazova koji su se pojavljivali tijekom rada s učenicima. Tikvicki je učenike pratila tijekom njihove prve godine školovanja, sve do odlaska na roditeljski dopust, nakon čega je do njenog povratka ulogu razrednika preuzeo **Čedomir Lišić**.

»Tijekom svih tih godina nizale su se brojne zajedničke aktivnosti kao i uspjesi – od onih unutar škole do putovanja i druženja. Sve te trenutke zacijelo ću pamtit i cijeloga života. Njihova najveća posebnost upravo je to što su bili vrlo upečatljivi. Svatko od njih ima izraženu osobnost, stav i želju da bude svoj. Iako su često djelovali buntovno, iza toga se nerijetko krilo mnogo emocija, iskrenosti i međusobne povezanosti. Posebno bih izdvojila njihovu energiju i sposobnost da, unatoč svim nesuglasicama i nestašlicama, uvijek stanu jedni uz druge kada je bilo najpotrebnije.

je. Vjerujem da će većina njih tek sada pokazati svoj puni potencijal. Kao budući fizioterapeutske tehničari radit će s ljudima, a za taj posao nisu dovoljni samo znanje i praksa – potrebni su i strpljenje, empatija te ljudskost. Nadam se da će upravo te vrline nositi kao ures sa sobom kroz život i budući rad. Maturantima bih poručila da nikada ne zaborave koliko vrijede. Savjetovala bih im da zadrže svoju energiju, hrabrost i smisao za humor kakav su samo oni znali imati, ali i da nauče kako se najveća snaga često očituje kroz mirnoću, odgovornost i poštovanje prema drugima. Svima im od srca želim sreću na putu prema uspjehu, jednima pri upisu na fakultet, a drugima koji su odlučili odmah primijeniti svoja znanja i započeti svoj profesionalni poslovni put«, kaže razrednica.

Razdoblje sazrijevanja i izgradnje

Sara Ileš navodi kako bi svoje iskustvo srednje škole opisala kao izuzetno bitno razdoblje te u kojem je najviše sazrela i izgradila se.

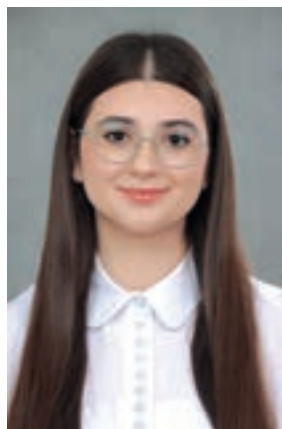
»Vjerujem da ću najviše pamtit stručni posjet Mađarskoj u 2. razredu prilikom kojeg sam imala priliku vidjeti aparate i terapije s kojima se do tada nisam susrela i koji je u meni probudio još veću želju za znanjem i ljubav prema ovom sektoru. Postoji više predmeta koji su utjecali na mene, međutim najviše bih

izdvojila dva, a to su hrvatski jezik, jer ga nisam pohađala prije polaska u srednju školu i drago mi je zbog svih detalja iz povijesti i književnosti koje sam imala priliku naučiti. Voljela bih također naglasiti da je i profesorica **Morena Rendulić** imala veliki udio u mojem poštovanju te ljubavi prema ovom predmetu svojim načinom rada kojim nam je maksimalno približila ovaj predmet. Zatim, voljela bih naročito izdvojiti tjeke prakse i profesoricu prakse koja mi predaje od 1. razreda **Gordanu Bašić Palković**, koja je svojim načinom rada osigurala da razina stečenog znanja bude izuzetno visoka te da mi to znanje i ostane, čime mi je znatno olakšala pripremu maturalnog ispita i moje planove za školovanje koje slijedi. Najvažnija lekcija iz srednje škole koju bih izdvojila jest da smo svi ljudi i da nema potrebe za razdvajanjem. Ta lekcija rezultirala je time što mi je razina razumijevanja prema drugima znatno viša nego što je bila, time što mi je pružila priliku susresti se s ljudima različitih nacionalnosti, vjeroispovijesti i pripadnicima manjina te mi na taj način proširila vidike na način koji uopće nisam očekivala. Planiram upisati studij opće medicine i nastaviti raditi na sebi uz svu podlogu koju sam stekla tijekom srednje škole. Želja mi je upisati studij u Rimu, Novom Sadu ili Osijeku i trudim se tu želju i ostvariti. Nadam se da ću za nekoliko godina biti pri kraju svojih osnovnih studija i da ću planirati odlazak na specijalizaciju. Osim toga, nadam se da ću očuvati svoj krug voljenih jer su mi oni najveća podrška i ne znam gdje bih bila bez njih. Voljela bih otići u inozemstvo radi stjecanja novih iskustava, upoznavanja novih ljudi i kako bih se oprobala u okruženju u kojem ranije nisam živjela, no čak i ako to ne uspije, vjerujem da mnoge druge lekcije mogu naučiti i znatno bliže kući. Savjetovala bih nove generacije da ne uče zbog drugih već isključivo zbog sebe. Iako možda nećete htjeti nastaviti se baviti ovim poslom ili ćete potpuno napustiti zdravstveni sektor, vjerujte mi da se iz svakog iskustva može izvući nešto pozitivno i korisno, a znanje nikada ne može biti višak. Uživajte u ovim godinama, sazrijevajte pravovremeno i znajte da se sve da prebroditi koliko god to možda u trenutku ne izgleda tako. Godine tijekom srednje škole nisu isključivo vezane za školsku klupu već i za sve što se događa izvan nje i sva iskustva koja vas tek čekaju, a to ćete vjerojatno shvatiti tek na samome kraju. I upamtite: od kolijevke do groba najljepše je dačko doba».

Želja za daljnjim usavršavanjem

Anja Rončević opisala je ove četiri godine kao veoma emotivno i lijepo iskustvo, unatoč poteškoćama i izazovima kojih je bilo.

»Uspomena je zaista mnogo, ali ono što bih posebno izdvojila su prijateljstva koja sam izgradila. Sa sigurnošću mogu reći da ću pamtit svaki trenutak proveden u druženju s prijateljima. Svaki profesor i predmet bili su posebni na svoj način. Ipak, kao uče-

nici stručne škole jako su mi godili sati književnosti, gdje smo kroz razgovore mogli naučiti nove stvari, spoznati greške i izvući životne pouke. Sati hrvatskog jezika i književnosti bili su mi izuzetno zanimljivi jer smo, uz sam jezik, analizirali lektire i vodili duboke rasprave. Jedna od glavnih lekcija s kojom odlazim jest ta da uspjeh

ne mora biti samo ocjena na testu. On može biti i svaki osmijeh ili utjeha koju smo uputili pacijentima s kojima smo imali priliku raditi tijekom prakse u bolnici. Nakon mature planiram nastaviti s usavršavanjem i nadogradnjom svog znanja, stoga bih voljela nastaviti školovanje u nekoj od grana medicine. Kao osoba koja je upisala ovaj smjer kako bih radila s ljudima i nesebično im pomagala, vidim se kako i dalje učim i napredujem kako bih mogla pružiti što bolju njegu onima kojima je to potrebno. Budućim generacijama željela bih poručiti da pomognu kad god mogu. Vaše malo nekome će značiti mnogo, a lijepa riječ može imati veći utjecaj nego što mislite. Također, kada god pomislite da je teško i da ne možete dalje, znajte da je ono što radite ispravno i da će se svaki trud na kraju isplatiti.«

Iskoristiti svaki trenutak

Sergej Matijević naveo je kako će mu srednja škola ostati upamćena kao veoma lijepo razdoblje života, s mnoštvom uspomena koje će pamtit cijeli život.

»Zajedno provedeni dani s prijateljima iz škole na maturальноj ekskurziji, godine smijeha i dijeljenja šala s istim osobama. Svi profesori i događaji kolektivno su utjecali na moju osobnost kakva je danas. Najviše sam naučio o poštovanju i disciplini na praktičnoj nastavi. U sred-

njoj školi naučio sam kako biti prijatelj kada je teško i smatram da je to jedna od najvrjednijih ljudskih osobina. Planiram upis integriranog preddiplomskog i diplomskog studija na Medicinskom fakultetu u Novom Sadu. Sebe vidim kako uživam u plodovima svog napornog rada i koristim svaki trenutak kao da je posljednji. Iskoristite svaki trenutak, vrijeme se ne može vratiti, a uspomene ostaju zauvijek.«

Lucija Horvacki

Druženje, zajedništvo i promišljanje o životnim pozivima

»Ove godine oko 120 mladih došlo je na susret. Programa ima i svatko od mladih može pronaći nešto za sebe«, rekao je vlč. Dušan Balažević

Susret mladih Subotičke biskupije, koji se desetljećima održavao u Baču, prošle je godine prvi put premješten u biskupijsko svetište *Bunarić*. Tako je bilo planirano i ove godine, no zbog vremenskih prilika prvi dio programa održan je 16. svibnja u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*, dok su sveta misa i klanjanje upriličeni u crkvi Uskrsnuća Isusova u Subotici.

Tema ovogodišnjeg susreta bila je »Kako prepoznati pravu ljubav?«, a gost susreta bio profesor Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i povjerenik za pastoral duhovnih zvanja vlč. **Jakov Rađa** iz Zagreba.

Mladi su budućnost Crkve

»Pri put sam u Subotici, prekrasnom gradu, a povod je posebno važan i predivan jer su mladi budućnost Crkve. Ako im možemo posvjedočiti da u našem životu postoji odnos s Bogom koji daje smisao svemu što činimo, mislim da je to dobra prigoda doći u Suboticu i održati jednu katehezu za mlade na tu temu. Tema susreta je razlučivanje – razlučivanje o braku i ženidbi. O tome kako prepoznati prave ljubavi o životu i kako te ljubavi održati. Jednom kada se krenulo putem ljubavi, kako usvojiti u na-

šem vlastitom životu Isusovu nježnost, njegov način slušanja, tako da i mi u našim životima odrazimo Isusov način života«, kazao je vlč. Jakov Rađa.

Nakon kateheze uslijedile su radionice u kojima su mladi imali priliku razgovarati, razmjenjivati iskustva i zajednički promišljati o temi ljubavi koja im je posebno važna.

Predavač je naglasio kako su te radionice uvijek dobra prilika da čujemo na koji su se način mladi već susretali i s Isusovim pogledom i s time da ih je znao saslušati kada im je bilo teško.

Prije ručka mlade je posjetio i subotički biskup **Franjo Fazekas** izrazivši radost zbog njihova zajedništva. Nakon okrijepe mladi su se uputili prema crkvi Uskrsnuća Isusova gdje je počeo molitveni dio programa koji je animirala molitvena zajednica *Pro-roc*.

Svetu misu predvodio je vlč. Jakov Rađa koji je, tu-mačeći Božju riječ, istaknuo kako nije sve u savršenim okolnostima te da upravo oni koji se suočavaju s različitim izazovima često snažnije upoznaju Isusa. Dodao je kako je upravo takav dojam stekao i u susretu s mladima okupljenima na ovom susretu.

Nakon svečane svete mise uslijedilo je klanjanje, a susret je završen slavljenjem u crkvi i druženjem u župnoj dvorani.

Jedan od brojnih događaja za mlade

Govoreći o organizaciji susreta povjerenik za pastoral mladih Subotičke biskupije vlč. **Dušan Balažević** naglasio je kako je ove godine program za mlade iznimno bogat, a ovaj susret samo je jedan od brojnih događaja za mlade.

»Prošle godine susret je prvi put održan na *Bunariću* i tako smo započeli nekakvu preinaku susreta mladih Subotičke biskupije. Sada to nije susret krizmanika, koji sada imaju poseban susret, nego je to susret za srednjoškolce, studente, mlade radnike. Nastojimo da ovo bude dan za mlade koji ima duhovnu notu – katehezu, klanjanje, misu, a uvijek bude i igre i prilike za druženje. Ove godine oko 120 mladih došlo je na susret. Najveći broj iz Subotice i okolice, a dvanaestak iz Novog Sada. Brojka toliko nije ni bitna, sada imamo dosta programa za mlade. Nedavno su mnogi putovali na SHKM u Požegu, dolaze relikvije svete Male Terezije gdje mladi također imaju svoj dio programa, u osmom mjesecu odlazak na *Mladifest*. Programa ima i svatko od mladih može pronaći nešto za sebe. Ovaj susret organizirali smo uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske«, zaključio je vlč. Dušan Balažević.

Mladi aktivno sudjelovali u pripremi susreta

Kristina Polih iz župe Imena Marijina iz Novog Sada aktivna je članica Pastoral mladih, a animirala je i skupinu mladih Novosađana da sudjeluje na ovom susretu.

»Mislim da je ovaj susret vrlo specifičan jer je tema mladima vrlo privlačna. Pričalo se mnogo o ljubavi: kako je pronaći, gdje i kada? Zato mislim da je tema bila pun pogodak. Kroz predavanje mladi su sigurno dobili mnoge odgovore. Prvo shvatiti da za ljubav treba malo sazrijeti. Potrebno je vrijeme za upoznavanje i sazrijevanje«, zaključila je Kristina.

Nevena Orčić iz Subotice već dvije godine članica je Pastoral mladih i ovo je drugi susret mladih Subotičke biskupije u čijoj organizaciji sudjeluje.

»Drago mi je što se održava ovo zajedništvo među mladima. Pogotovo što su nam se pridružili i mladi iz Vajske i Selenče. Ako u svojim mjestima nemaju priliku vidjeti veći broj mladih u crkvi, imaju priliku sada tu. Drago mi je da i oni sada mogu upoznati druge mlade koji žele živjeti za Isusa i žive vjeru«, kaže Nevena.

Pastoral mladih ovim susretom završava jedan od većih projekata ove godine. Tijekom godine organiziraju mise mladih svaki prvi petak u mjesecu kao svoju redovitu aktivnost.

A. G.

»Ja sam trs, a vi loze«

10

Sudjelovalo je i oko 170 mladih iz Subotičke i Srijemske biskupije

Na 13. Susretu hrvatske katoličke mladeži, održanom 2. svibnja u Požegi, sudjelovali su i mladi vjernici iz Subotičke i Srijemske biskupije. Kada je u pitanju Subotička biskupija, na susretu je sudjelovalo oko 100 mladih, koje je predvodio povjerenik za mlade te biskupije vlč. **Dušan Balažević**, dok je vlč. **Vinko Cvijin** također sudjelovao kao svećenik u pratnji. Veliku pomoć u organizaciji i vođenju mladih pružio je i **Filip Čeliković**. Župnik župe sv. Jurja u Petrovaradinu vlč. **Stjepan Šumanovac** vodio je 67 mladih iz Srijemske biskupije zajedno s đakonom **Ivanom Miletićem** i časnom sestrom križaricom **Jelenom Damjanović** iz Srijemske Mitrovice.

Svečano misno slavlje

Na Trgu Svetog Trojstva u Požegi održano je svečano misno slavlje koje je okupilo između 12 i 14 tisuća mladih iz cijele Hrvatske, zemalja regije i iseljeničtva. Predvodio ga je požeški biskup **Ivo Martinović** u zajedništvu s 30 biskupa i oko 350 svećenika,

među kojima su bili i biskupi Subotičke, Srijemske i Zrenjaninske biskupije **Franjo Fazekas**, mons. **Fabijan Svalina** i mons. **Mirko Štefković**, kao i svećenici ovih biskupija.

Idućeg dana misno slavlje predvodio je splitsko-makarski nadbiskup mons. **Zdenko Križić** u župnoj crkvi sv. Nikola biskupa, odnosno u svetištu Gospe od Suza u Pleternici. Na misi su sudjelovali i naši mladi pjevajući u zboru i čitajući. Nakon mise i ručka uslijedio je obilazak Muzeja bećarca i obilazak kriptе crkve. Mladi su imali priliku čuti i svjedočanstvo bogoslova **Valentina Kujundžića**. Pitali smo mlade kako su oni doživjeli ovogodišnji Susret hrvatske katoličke mladeži i s kojim su se dojmovima vratili kući, te se nadamo da planiraju doći na idući susret za dvije godine koji će biti održan na otoku Krku.

Dojmovi mladih

Ivana Vukov: »S obzirom na to da sam se prijavila nakon roka, uopće se nisam pokajala što sam odlučila otići na susret ove godine. Dug je bio put, ali radost i zajedništvo, koje nas je u Požegi ispunilo, vrijedilo je odlaska. Dojmio me obilazak štandova za duhovna zvanja i upoznavanje s ljudima, redovnicima

ma i redovnicama koji su okupljeni također iz istih razloga. Na sv. misi, kroz molitvu, glas i pjesmu osjetila sam prisustvo živoga Boga među nama. Ovakvi susreti upravo nas podsjetu na važnost kršćanskog zajedništva, zašto smo vjernici i koliki to utjecaj ima na naše živote. Također, daje nam i priliku za odmor i razmjenu dojmova, što nam olakšava vraćanje u svoje školske i svakodnevne obveze. Kući sam otišla sretna, puna blagoslova, poticaja i s puno uspomena koje ću pamtiti do kraja života.«

Lea Molnar: »Vratila sam se kući prepuna dojmova i zahvalnosti. Ovaj SHKM ostat će mi u najljepšem sjećanju, najviše zbog onog osjećaja kad nas se toliko okupi oko istog cilja – zajedništva i molitve. Misa je bila predivna. Posebno mi je bilo drago što sam srela toliko dragih ljudi koje inače nemam priliku često vidjeti. Pleternica me potpuno kupila svojom ljepotom; Svetište Gospe od Suza je predivno, i to mi je ostavilo najveći dojam s ovog putovanja. A tek domaćini... malo je reći da su nas ljubazno ugostili,

ta dobrota i pažnja sve su nas oduševili. Definitivno uspomene za cijeli život!«

Valentin Čović: »Iskreno, meni je prošli SHKM bio bolji, ali i ovaj je imao svoje prednosti i jako mi se sviđio. Mislio sam da program neće biti toliko dobar, ali je na kraju bio sasvim dobar. Posebno mi se svidjelo što smo se mogli ispovjediti u svakom trenutku. Misa koja je bila centar susreta mi se iskreno i nije svidjela, sama propovijed je trajala 40-ak minuta, dok kod nas toliko traju nedjeljne mise. Domaćini kod kojih smo bili su jako ljubazni i dobri, mogli smo s njima lijepo pričati, a čak su nas i odvezli na koncert koji je bio domoljubno-duhovnog karaktera, koji mi se iskreno svidio iako prvo i nisam baš htio ići. Nedjelja mi se puno više svidjela jer smo imali misu u Pleternici i nakon toga smo imali druženje i ručak na livadi ispred crkve. Sveukupno, lijepo smo se proveli i nadam se zbližili kao zajednica jedni s drugima.«

Leona Matković: »Bilo mi je jako lijepo! lako na takvim susretima uvijek bude gužva, volim ih jer znam da smo svi mi došli tamo iz istog razloga, a to je slaviti Boga. Drago mi je vidjeti toliko mladih okupljenih radi toga, a još mi je draže biti dio toga. Bili smo smješteni u Pleternici i domaćini su nam bili vrlo gostoljubivi i ugodni ljudi. Mislim da je baš super što smo baš mi iz Subotičke biskupije bili smješteni u Pleternici jer i oni i mi imamo svetište Gospe od suza pa nas to nekako povezuje. Sam susret u Požegi bio je divan. Družili smo se i zabavljali, a na kraju dana je bila misa na trgu koja je bila malo dugačka, ali dojmpljiva, pogotovo zbog zbora i orkestra koji su predivno pjevali i svirali. I opet mi je bilo mило vidjeti na tisuće i tisuće mladih ljudi okupljenih na svetoj euharistiji.«

Katarina Ivanković Radaković

► TEHNIČAR ZA GRAFIČKU PRIPREMU ◀

Nastavni jezik:
HRVATSKI

Trajanje školovanja:
4 GODINE

Broj učenika:
28

✦ **Voliš dizajn, fotografiju i rad na računalu?** ✦

Nauči kako nastaju plakati, časopisi, knjige i reklame!

Što radi tehničar za grafičku pripremu?

Priprema tekst i slike, oblikuje stranice i izrađuje završnu pripremu za tisak u različitim tehnikama (ofset, digitalni tisak, sitotisak).

Što ćeš naučiti?

- obradu teksta i fotografija
- rad u programima (Photoshop, Illustrator, InDesign)
- grafičko oblikovanje i pripremu za tisak
- izradu tiskovne forme za različite vrste tiska

Važni predmeti:

Tehničko crtanje s nacrtom geometrijom, Osnove grafičke tehnike, Tehnologija grafičke pripreme, Osnove Elektrotehnike i elektronike, Grafičko oblikovanje i pismo, Tehnologija izrade tiskarske forme

Važno za rad:

- rad u zatvorenom prostoru
- kontakt s materijalima poput boja i ljepila
- sudjelovanje u sastavljanju i završnoj obradi proizvoda

Što nakon škole?

- posao u tiskari ili dizajnerskom studiju
- rad kao samostalni grafički tehničar
- nastavak školovanja na fakultetu ili visokom stručnom studiju u Srbiji, Hrvatskoj ili inozemstvu

► FARMACEUTSKI ◀

Nastavni jezik:
HRVATSKI

Trajanje školovanja:
4 GODINE

Zanimaju te kemija, biologija i medicina?

Postani dio svijeta medicine
nauči kako nastaju lijekovi

Što radi farmaceutski tehničar?

Sudjeluje u pripremi, kontroli i pakovanju lijekova, daje korisnicima savjetima o njihovom korištenju. Radi u ljekarni, laboratoriju i uvijek pod nadzorom stručnog osoblja.

Što ćeš naučiti?

- osnove kemije i biologije
- izradu i primjenu lijekova
- rad u laboratoriju i pakovanje
- rukovanje instrumentima i laboratorijem
- kontrolu kvalitete i pravilno čuvanje

Važni predmeti:

Kemija, Biologija, Farmakologija, Anatomija i fiziologija, Mikrobiologija, Praktična nastava (laboratorij)

Važno za rad:

- potreba za preciznošću, opreznost
- rad s laboratorijskom opremom
- mogući kontakt s klijentima
- obavezna uporaba zaštitne opreme
- pridržavanje higijenskih i sigurnosnih pravila

Što nakon škole?

- posao u ljekarni, laboratoriju
- rad u proizvodnji lijekova
- mogućnosti u distribuciji
- nastavak školovanja na višim školama u Srbiji, Hrvatskoj ili inozemstvu

školovalanja:
4 GODINE

Broj učenika:
28

logija i rad u laboratoriju?

vijeta farmacije i
u i koriste se lijekovi!

ceutski tehničar?

li i izdavanju lijekova te pomaže
njihovoj pravilnoj primjeni.
ratoriju ili proizvodnji –
om magistra farmacije.

š naučiti?

i biologije u praksi
kova (čajevi, masti, kreme)
u i provođenje analiza
a i laboratorijskom opremom
avilno skladištenje lijekova

predmeti:

gija, Farmaceutska tehnologija,
mikrobiologija, Latinski jezik,
(laboratorij i ljekarna)

o za rad:

, odgovornošću i urednošću
opremom i instrumentima
s kemijskim tvarima
ba zaštitne opreme
ih i sigurnosnih standarda

on škole?

riju ili farmaceutske industriji
i lijekova i kozmetike
ribuciji i prodaji lijekova
nja na fakultetima ili
, Hrvatskoj ili inozemstvu

Nastavni jezik:
HRVATSKI

Trajanje školovanja:
4 GODINE

Broj učenika:
28

Zanimaju te i prirodni i društveni predmeti?
Želiš široko znanje i siguran put prema fakultetu?
Gimnazija općeg smjera pravi je izbor za tebe!

Što nudi ovaj smjer?

Uravnotežen program koji povezuje prirodne, društvene i
jezične predmete te razvija opće znanje,
kritičko razmišljanje i široku kulturu.

Što ćeš učiti?

- prirodne predmete (matematika, biologija, kemija, fizika)
- društvene i humanističke predmete (povijest, geografija, filozofija)
- jezike i komunikacijske vještine
- logičko razmišljanje i analizu

Za koga je ovaj smjer?

- za učenike širokih interesa
- za one koji još nisu odlučili čime se žele baviti
- za sve koji planiraju nastavak školovanja

Važni predmeti:

Hrvatski jezik i književnost, Engleski jezik, Latinski jezik, strani jezici
Matematika, Fizika, Kemija, Biologija, Geografija
Povijest, Filozofija, Sociologija, Računalstvo i informatika

Što nakon škole?

Upis na fakultete društveno-humanističkih, medicinskih,
prirodno-matematičkih i tehničkih znanosti,
studiranje u Srbiji,
Hrvatskoj ili inozemstvu...

SLOŽITE KOCKICE ■
U ODGOJU VAŠE DJECE

Sjećanje na istaknutu slamarku

14

Nedavno, 18. svibnja, obilježeno je stotinu godina od rođenja **Ane Milodanović**, naivne umjetnice u tehnici slame i jedne od ključnih sudionica te scene.

Rođena je 1926. godine u Žedniku. Ona i njezine sestre **Teza** i **Đula**, te **Marija Ivković Ivandekić** i **Kata Rogić** bile su poznate pletilje predmeta od slame (perlica i krune) za proslave *dužijanci* koje su se održavale u Subotici i okolici. Prvo su radile predmete od slame kao što su krune, perlice i vjerski simboli, a poslije su počele izrađivati slike od slame.

Članicom Likovne kolonije tavankutskog KUD-a *Matija Gubec* bila je od 1961. do 1972. godine. Izlagala je u zemlji i inozemstvu na preko stotinu izložaba.

Prvi put je izlagala na Prvoj izložbi slikara amatera u Tavankutu 1962. godine, a s te joj je izložbe poznata slika *Rit* (koja se smatra prvom slikom od slame) i maketa crkve sv. Marka u Žedniku. Godine 1965. izlagala je u Subotici na izložbi *Amateri i naivci – Tavan-*

kut, koja je privukla veliku pozornost publike i dobila povoljne ocjene kritičara.

Jedna je od slamarki koje su ostvarile značajan opus djela vjerske tematike. Brojni se njezini radovi nalaze u institucijama Subotičke biskupije. Na poticaj đurđinskog župnika **Lazara Ivana Krmpotića** 1960. godine Ana i njezina sestra Teza izradile su grb kardinala **Alojzija Stepinca** u povodu njegove smrti. Ani Milodanović posvećen je značajan prostor u monografiji *Umjetnost u tehnici slame* Lazara Ivana Krmpotića iz 2001. godine.

Preminula je 20. srpnja 2011. godine, u 86. godini života. Pokopana je na žedničkom groblju.

U povodu 100. obljetnice njezina rođenja, u Žedniku je 18. svibnja održan prigodni program, uz otkrivanje spomen-ploče ovoj slamarki na župnoj kući župe sv. Marka Evanđelista. Ovo je bilo prvo događanje u programu obilježavanja te obljetnice.

K. U.

Tehničari multimedije na praksi u »Hrvatskoj riječi«

Kako nastaju novine, što se događa iza kamera televizijskog studija i koliko je znanja potrebno da bi nastao jedan video prilog – sve su to 21. svib-

nja imali priliku vidjeti učenici drugog razreda Politehničke škole, smjer tehničar multimedije, tijekom praktične nastave u Novinsko-izdavačkoj ustanovi *Hrvatska riječ*.

Stvarno radno okruženje

Na početku posjeta učenike je pozdravila ravnateljica ustanove **Karolina Bašić** izrazivši zadovoljstvo što im *Hrvatska riječ* može omogućiti da teorijska znanja stečena u školi dožive i u stvarnom radnom okruženju.

Predsjednica Odbora za obrazovanje pri HNV-u **Nataša Francuz** predstavila je sustav obrazovanja na hrvatskom jeziku, čiji su učenici i sami dio, te ih upoznala s mogućnostima i potporama koje im se nude tijekom školovanja i budućih studija.

O procesu nastanka novina govorila je glavna i odgovorna urednica tjednika *Hrvatska riječ* **Zlata Vasiljević**, koja je učenike provela kroz novinarski rad – od ideje i prikupljanja informacija do pripreme i tiska novina.

Vlastiti video prilog

Nakon obilaska Hrvatskog doma – Matice učenici su dobili i praktičan zadatak: snimiti, montirati i urediti vlastiti video prilog u kojem su prenijeli dojmove s današnje nastave.

Najviše zanimanja izazvao je televizijski studio, gdje su učenici mogli vidjeti kako nastaje televizijska emisija. Okušali su se u različitim ulogama – vo-

ditelja, snimatelja i montažera – te barem nakratko osjetili kako izgleda rad iza kamera.

Učenici **Nemanja Moravčić** i **Jana Mut** podijelili su s nama svoje iskustvo:

»Učili smo u studiju kako koristiti kamere, kako zumirati, snimali smo podcast i učili kako namjestiti osvjetljenje. Podijelili smo se u dvije grupe – jedni su snimali reelove, drugi podcast, pa smo se mijenjali. Volio bih raditi u studiju, zanimljivo je, ovo mi je prvi put da sam u studiju«, kaže Nemanja.

»Ja sam vodila podcast, tema je bila vezana uz školu, nastavnike i predmete koji nam se najviše sviđaju. Meni se sve sviđa, voljela bih da to ponovimo, da dolazimo češće, da proučavamo što sve ovdje ima i da imamo malo više praktičnog rada«, nadovezala se Jana.

Profesorica **Marcela Mačkaji** istaknula je kako je ovakvo iskustvo za učenike iznimno vrijedno jer, iako nastavni program predviđa praktičnu nastavu, škola ne raspolaže svom profesionalnom opremom potrebnom za rad u medijskoj produkciji.

K. U.

15

DRAGI MOJ DENISE. VRIJEME KOJE JE PRED NAMA, TREBAMO ISPUNITI NA SMISLEN NAČIN I NASTAVITI POTRAGU. ŠTO MISLIŠ?

SLAŽEM SE S TOBOM. VOLIO BIH PRONAĆI SVOJE RODITELJE, ALI TKO ZNA GDJE SU SADA. VJERUJEM DA SU JOŠ ŽIVI.

LJUDI SU TAKVI DA SLIJEDE SVOJE OSJEĆAJE, A JA POSTUPAM PREMA ALGORITMU KOJI ISKLJUČUJE EMOCIJE. MORAMO PRONAĆI VOJNU BAZU ILI SKLONIŠTE GDJE IMA ŽIVIH.

VJERUJEM DA SU NEGDJE NA SIGURNOM. PROBLEM JE ŠTO NEMAM IDEJU GDJE SU VOJNE BAZE ILI SKLONIŠTA. MOŽDA JE NEKA OD VOJNIH BAZA U BLIZINI DENVERA?

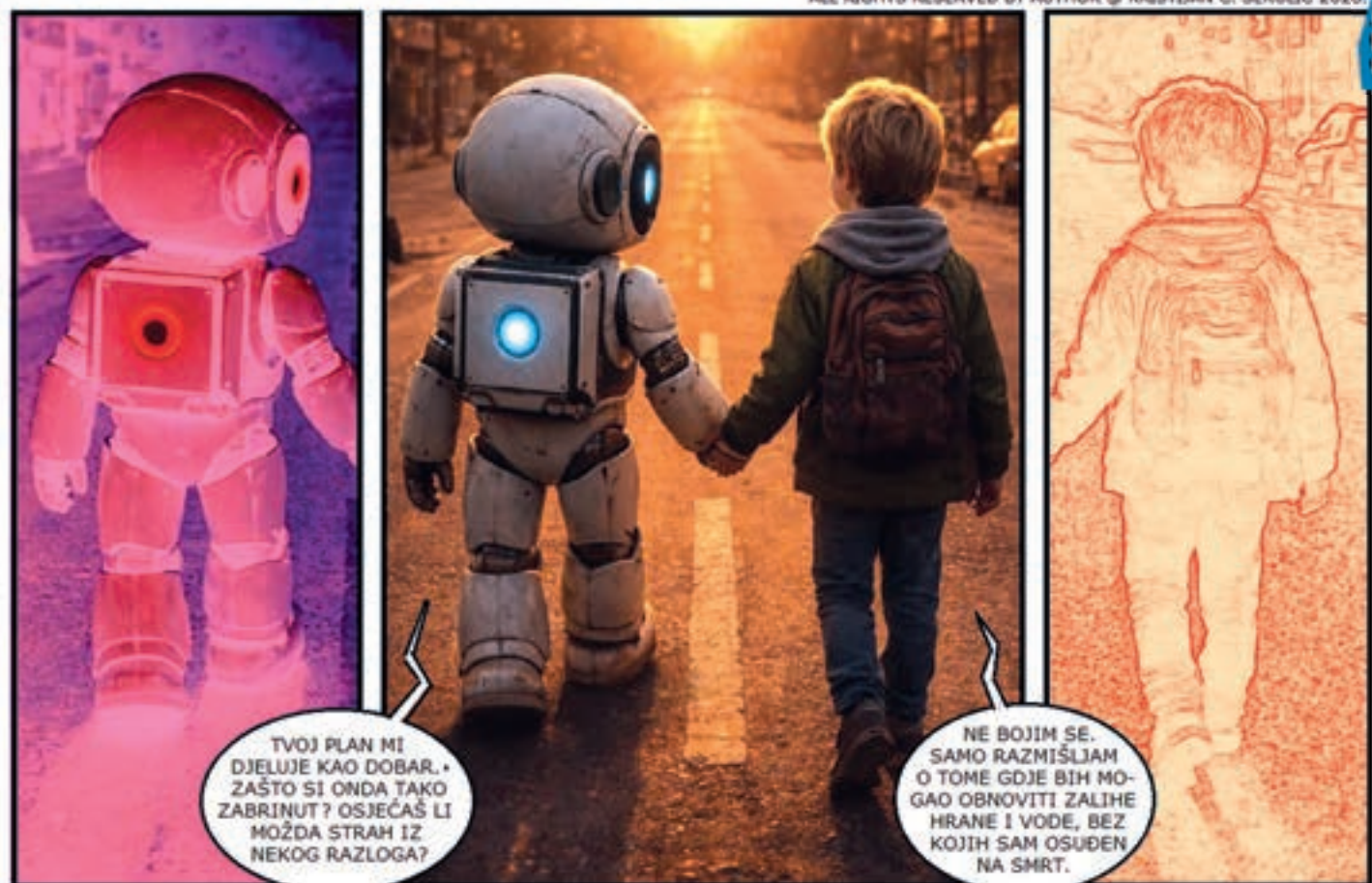
NAŽALOST, NISAM VOJNI ROBOT, I NEMAM U SEBI LOKATOR ZA OTKRIVANJE BILO KAKVE BAZE. ONO ŠTO MOGU, JESTE DA SLIJEDIM ALGORITAM KOJI SISTEMOM ANALIZE NUDI MOGUĆE LOKACIJE.

TI SI SVAKAKO BOLJE INFORMIRAN OD MENE. POSJEDUJEŠ ZNANJE KOJE NEMAM. DOŠAO SI U OVAJ GRAD I MENE SI NAŠAO. ZA MENE JE TO SVE OK. IDEMO KUDA TI KAŽEŠ.

ALL RIGHTS RESERVED BY AUTHOR © KRISTIJAN C. SEKULIĆ 2020.

Pop art, edukacija, druženje

18

Mladi iz Hrvatske, Slovenije, Srbije i Mađarske okupili su se od 20. do 24. travnja u Centru mladih Celje u Sloveniji na međunarodnoj razmjeni mladih *Pop Art mladih*, realiziranoj u okviru programa Erasmus+. Projekt je bio usmjeren na poticanje kreativnog izražavanja, međukulturnog dijaloga i razvoja digitalnih, socijalnih i umjetničkih kompetencija mladih. Kroz različite radionice i aktivnosti sudionici su, među kojima i članovi HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta, imali priliku istraživati teme identiteta, održivosti, aktivizma i zajedništva, koristeći pop-art kao suvremeni umjetnički izraz.

Nova znanja i iskustva

Program je uključivao radionice linoreza, grafike i tiska, izradu video sadržaja i fotografije, edukacije o održivosti i zaštiti okoliša, kao i brojne aktivnosti timskog rada i međusobnog upoznavanja sudionika iz različitih država. Poseban trenutak projekta bila je završna izložba radova na kojoj su predstavljeni kreativni rezultati svih sudionika.

Osim stjecanja novih znanja i iskustava, projekt je mladima omogućio sklapanje novih prijateljstava i upoznavanje različitih kultura i sredina. Sudionici su kroz svakodnevni rad razvijali komunikacijske vještine, kreativnost i suradnju, a po završetku projekta dobili su i Youthpass certifikat kao potvrdu stečenih kompetencija. HKPD *Matija Gubec* na projektu

su predstavljali **Magdalena Suknović, Matea Balaž, Olivera Sedlak, Vedran Tikvicki, Borna Dulić, Darko Prčić, Ladislav Suknović i Ivica Dulić.**

Zanimljivo i kreativno

Kako bismo saznali više o dojmovima i iskustvima sudionika, razgovarali smo s Oliverom Sedlak i Darkom Prčićem.

Olivera Sedlak: Sudjelovanje na projektu bilo mi je jako lijepo i zanimljivo iskustvo. Upoznala sam mnogo novih ljudi i sudjelovala u kreativnim aktivnostima koje su mi ostale u lijepom sjećanju. Atmosfera je bila odlična, a cijeli projekt vrlo zabavan i inspirativan. Najviše mi je u sjećanju ostala radionica fotografije. Posebno mi se svidjelo što smo imali priliku i pozirati i fotografirati jedni druge. Bilo je jako zabavno, opušteno i svi smo se dobro nasmijali tijekom radionice. Kroz ovaj projekt naučila sam koliko su važni kreativnost, suradnja i druženje s mladima iz drugih gradova i država. Iz Celja ću sa sobom ponijeti puno lijepih uspomena, novih iskustava i nezaboravnih trenutaka. Najviše ću pamtiti prijateljstva i poznanstva sa sudionicima iz Metkovića, Baje i Celja.

Darko Prčić: Svaki dan je proveden odlično i bez brzog tempa. Uglavnom smo se družili i upoznavali s novim ljudima, ali pored toga sudjelovali smo u radionicama i aktivnostima koje su nam bile zadane. Erasmus+ projekti za mlade su po mom mišljenju vrlo

bitni jer na njima možemo naučiti puno novih stvari i disciplina, upoznati nove ljude i nova mišljenja. Rado bih ponovno sudjelovao jer sam stekao puno novih iskustava, upoznao zanimljive ljude i volio bih biti dio još međunarodnih projekata u budućnosti. Planova uvijek ima, a želja nam je da i sljedeće godine održavamo suradnju s društvima iz Hrvatske, Slovenije, Srbije i Mađarske. Vjerujem da ćemo na-

staviti druženja, razmjenu iskustava i stjecanje novih prijateljstava.

Ono što su naučili u Celju, mladi su prikazali na izložbi »Svjetlo u tami – pop art vizija naših korijena« priređenoj u povodu 80. obljetnice tavankutskog Gupca.

Josipa Dulić

Hrvatska matica iseljenika

Sportski kamp za mlade iz diaspore

Hrvatska matica iseljenika ima novi program namijenjen mladima Hrvatima izvan Hrvatske – Sportski kamp, koji ima za cilj poticanje sportskog duha, međusobnog povezivanja te jačanje veza s domovinom.

Tim povodom objavljen je javni poziv za prijavu sudionika na kamp koji će se održati od 11. do 19. srpnja 2026. godine u Prelogu, u partnerstvu s Hrvatskim rukometnim savezom. Prijaviti se mogu mladi u dobi od 14 do 18 godina a prijavnica i detaljne informacije dostupni su na www.matis.hr. Prijave se zaprimaju najkasnije do 1. lipnja 2026. godine.

Dodatne informacije o projektu i uvjetima prijave također su dostupne putem maila: sara.mardetko@matis.hr.

K. U.

Tamburo

Tamburo nježna što žicom paraš zvuke,
znaj, s tobom prestaju muke.
Kad zadrhtiš i najtvrdje srce puca,
u svakom tonu jedna duša kuca.

Kad pisma krene a duša zaboli,
svaka nota za život se moli.
Dok noć se spušta i tišina vlada,
iz tvog glasa progovara nada.

Tamburo nježna, Šokadija te voli,
uz tebe Šokac ljubav preboli.
Sviraj nam, sviraj, tamburice stara,
otići nam ti, nećeš iz njedara.

Ivan Penavin, II. razred, Srednja
mašinska škola, Novi Sad

Roblox — igra koja je postala čitav svijet

20

Gameplay

Roblox nije samo jedna igra, nego ogromna digitalna platforma sastavljena od milijuna različitih iskustava koje stvaraju sami korisnici. Upravo je u tome njegova najveća snaga. Dok većina igara igraču nudi unaprijed osmišljen svijet, Roblox igračima daje alat da sami stvaraju igre, sobe, mini-svjetove, trkaće staze, horor avanture, simulatore života, parkour izazove, modne igre, roleplay servere i gotovo sve što im padne na pamet. Zbog toga se Roblox teško može usporediti s klasičnim naslovima. On je istovremeno igra, društvena mreža, kreativni alat i velika online pozornica na kojoj se svakodnevno pojavljuju novi sadržaji. Gameplay se razlikuje od iskustva do iskustva. U jednoj igri igrač može voditi virtualni restoran, u drugoj bježati od čudovišta, u trećoj graditi kuću, trgovati predmetima ili se natjecati s drugim igračima. Kontrole su jednostavne, pristup je brz, a najveći dio sadržaja osmišljen je tako da ga mogu razumjeti i mlađi igrači. Ipak, Roblox nije zanimljiv samo djeci. Posljednjih godina platforma pokušava privući i stariju publiku, uz složenije igre, kvalitetnije vizuale i ozbiljnije kreativne projekte.

Tehnički aspekt

Roblox se temelji na vlastitom ekosustavu. Igre se izrađuju u programu Roblox Studio, a za skriptiranje se koristi Luau, programski jezik izveden iz Lua jezika, prilagođen upravo ovoj platformi. Velika prednost Robloxa je dostupnost. Može se igrati na računalima, mobilnim telefonima, tabletima i konzolama, a hardverski zahtjevi nisu visoki. Uspjeh Robloxa najbolje pokazuju brojke. Prema financijskom izvješću kompanije Roblox Corporation za prvo tromjesečje 2026. godine, platforma je imala prosječno 132 milijuna dnevno aktivnih korisnika, što je rast od 35 posto u odnosu na godinu ranije. Korisnici su u istom razdoblju proveli ukupno 31 milijardu sati na platformi, dok je prihod porastao 39 posto, na oko 1,4 milijarde dolara. To jasno pokazuje da Roblox više nije samo prolazni trend među mlađom publikom, nego globalni digitalni prostor s ogromnim ekonomskim potencijalom. Naravno, oko Robloxa postoje i rasprave. Zbog velikog broja mlađih korisnika često se govori o sigurnosti djece, komunikaciji unutar platforme, kupovini virtualne valute Robux i odnosu prema mlađim kreatorima. I sama kompanija posljednjih godina naglašava ulaganja u provjeru dobi, sigurnosne mjere i bolju kontrolu sadržaja, što pokazuje koliko je Roblox izrastao u ozbiljan, ali i odgovoran sustav koji mora paziti na milijune korisnika. Roblox možda nema grafiku najskupljih AAA igara, ali ima nešto što mnoge od njih nemaju – beskrajnu količinu sadržaja, stalnu promjenu i osjećaj da igrač nije samo potrošač, nego i sudionik. Njegov uspjeh pokazuje koliko se gaming promijenio. Igra više ne mora imati jedan svijet, jednu priču i jedan kraj.

Ivan Ušumović / FOTO: Roblox promo

Strah da nismo dovoljno dobri

Vjerojatno poznajete taj trenutak – samo jedna pogreška a kroz glavu krene: »Pa kako sam mogao?«, »Tebala sam bolje paziti!«, »Sad će svi skužiti da nemam pojma.« i sl. A u tijelu neugoda, sram, mučnina...

Takve i slične situacije neki opisuju kao »sindrom uljeza« (engl. *imposter syndrome*) i povezuju ga s manjkom samopouzdanja i samopoštovanja. Često je prisutna i sumnja u sebe, umanjivanje vlastitih postignuća, odgađanje jer »još nije dovoljno dobro, treba popraviti malo« i slično.

Iako su ta zapažanja točna i omogućuju mnogima da se u njima prepoznaju, samo davanje interesantnih naziva nečemu ne doprinosi razumijevanju onoga što se događa i zašto se događa.

Dublje razumijevanje

Iz perspektive psihodinamske psihoterapije, posebice IDTAP (interpretativno-dinamske transakcijske analize) ili TFP (Transference-Focused Psychotherapy), strah da nismo dovoljno dobri ne promatra se kao racionalan zaključak o vlastitim sposobnostima jer nije riječ o racionalnom niti o svjesnom. Takav doživljaj sebe izraz je dubljih unutarnjih objektnih odnosa i organizacije ličnosti i identiteta.

Kako nije riječ o racionalnom zaključku on se ne može ni promijeniti uvidima, dokazima ili gledanjem u ogledalo i govorenjem sebi da vrijedimo.

Tako na primjer, u kliničkoj praksi često srećem osobe koje imaju realan uvid u to koliko su vješti i sposobni u nekim segmentima no, svedeno se često osjećaju kao uljezi, kao da nemaju pojma i kao da ništa ne vrijede.

Rani razvoj

Naša se psiha razvija kroz internalizirane odnose s važnim figurama iz ranog života i kroz njih stječemo ideju o tomu kakvi smo mi i kakvi su drugi. I upravo u svemu tomu je korijen straha da nismo dovoljno dobri.

Kod osobe s trajnim strahom da nije dovoljno dobra često može biti riječ i o nestabilnom identitetu i nesvjesnim idejama o sebi da je neadekvatna, slaba, nevažna i sl. Iako može imati jasne kognitivne uvide u vlastite vrijednosti u izazovnim situacijama, nesvjesni sadržaji i osjećaj da nije dovoljno dobra prevladavaju.

Upravo zato što je riječ o nesvjesnim sadržajima, oni se ne mogu proraditi čitajući ili slušajući podkaste niti snagom volje ili disciplinom. Oni se mogu

razriješiti u psihoterapiji, i to u onim tipovima psihoterapije koji se bave proradom nesvjesnoga i imaju dobro razumijevanje strukture ličnosti.

U drugim tipovima psihoterapije mogu se malo modelirati ponašanja ili ispraviti neka kriva uvjerenja, no to neće trajno pomoći s problemima koji se tiču strukture ličnosti i identiteta.

Zaključak

Strah od toga da nismo dovoljno dobri, psihodinamski pristupi razumiju kao dio šire organizacije ličnosti, polazeći od ideje da naš osjećaj sebe nastaje kroz odnose s važnim ljudima iz ranog života. Identitet razvijamo kroz iskustvo odnosa – kroz način na koji smo bili viđeni, umireni, kritizirani i sl. i kroz nesvjesna očekivanja i poruke koje su bliske osobe stavljale na nas.

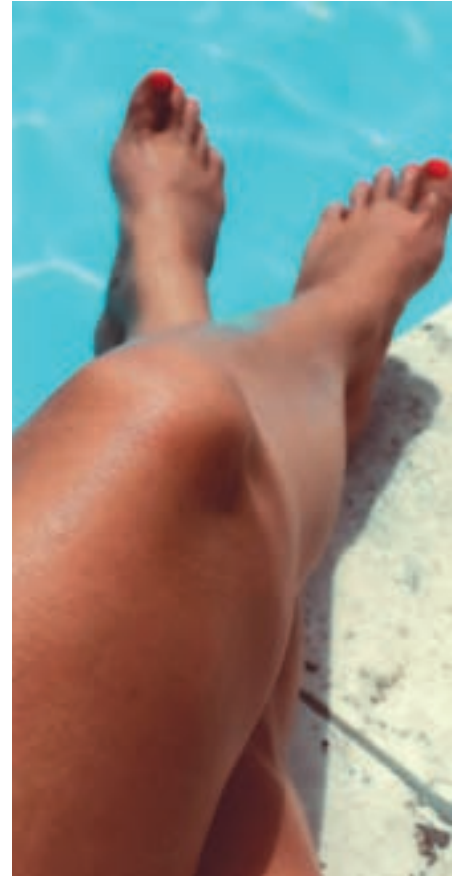
Iz svega toga se razviju različiti doživljaji sebe i drugih, na primjer: »Ja sam problematičan. / Drugi procjenjuju. / Ja sam previše osjetljiva. / Nisam važan/a.«

Takvi obrasci nisu uspomena ili sjećanje. Oni postaju duboki nesvjesni način na koji automatski interpretiramo stvarnost. Zato netko može dobiti pohvalu i nakon tri minute misliti da je pohvala bila iz pristojnosti. Ili napraviti jednu pogrešku i osjećati se kao potpuni promašaj. Tu više ne govorimo samo o samopouzdanju nego govorimo o organizaciji ličnosti i identitetu.

Marina Balažev, prof. specijalizantica transakcijske analize, smjer psihoterapija

Proljeće/ljeto 2026.

22

Prvi dani raspusta uvijek donose isti osjećaj – više vremena za druženje, kasne večernje šetnje i modne kombinacije koje konačno mogu biti lagane, opuštenije i zabavnije. Prijelaz iz proljeća u ljeto ove godine donosi trendove koji spajaju udobnost, nostalgiju i brigu o sebi, a posebno su popularni komadi koji izgledaju stylish bez previše truda.

Baletanke i kapri hlače

Jedan od najvećih povrataka ove sezone definitivno su baletanke. Nakon godina dominacije tenisica i glomaznih cipela, baletanke ponovno osvajaju ulice i društvene mreže. Nose se uz gotovo sve – od širokih traperica i mini suknji do laganih ljetnih haljina. Najpopularniji modeli su oni u pastelnim nijansama, satenski modeli s mašnicama te minimalističke crne baletanke inspirirane francuskim stilom. Osim što izgledaju elegantno, odlične su za duge dane u gradu ili večernje izlaske tijekom početka ljeta.

Uz njih se savršeno slažu i kapri hlače koje su ponovno postale hit među Gen Z generacijom. Ovaj trend nas vraća u rane 2000-te, ali u modernijoj verziji. Kapri modeli danas dolaze u raznim krojevima – od sportskih i uskih do elegantnijih lanenih varijanti. Posebno do-

bro izgledaju uz oversized košulje, crop topove i jednostavan nakit. Modni influenceri ih kombiniraju s baletankama ili japankama, stvarajući ležeran, ali sređen ljetni look.

Samopotamnjivanje

Kad govorimo o ljetu, mnogi odmah pomisle i na preplanuli ten. Ipak, sve više mladih bira sigurnije opcije umjesto pretjeranog sunčanja i odlaska u solarij. Kreme i pjene za samopotamnjivanje postale su must-have proizvod sezone jer omogućuju prirodan brončani izgled bez štetnog UV zračenja. Današnje formule puno su bolje nego prije – ne ostavljaju narančaste tragove i lako se nanose. Uz dobru hidrataciju kože i SPF, moguće je imati zdrav i sjajan ljetni izgled bez rizika za kožu.

Moda ovog ljeta zato nije samo pitanje trendova nego i osjećaja. Fokus je na udobnosti, samopouzdanju i kombinacijama u kojima se osjećamo dobro tijekom dugih dana raspusta. Bilo da biraš baletanke, kapri hlače ili lagani glow uz samopotamnjivanje, najvažnije je pronaći stil koji ti odgovara i u kojem ćeš uživati cijelo ljeto.

Milijana Nimčević

PREPORUKA

Seine – Vreva

Seine su trojac koji predvodi jedan od najzanimljivijih regionalnih kantautora **Ivan Ščapec**. *Vreva* je njihov četvrti album gdje i nadalje uspješno kombiniraju elektroniku i rock instrumentarij, lako se krećući kroz žanrove bio to trip-hop, indie, post-punk ili synth-pop. Album po snazi ne odudara od prethodnih Seine ostvarenja. Uz Ščapeca, na kompozicijama su radili **Vatroslav Živković** i **Dimitrije Petrović**.

»I dalje je to poglavito elektronički album, no ovaj put s nešto više umiješanih gitara, agresivnijih sinteva te intenzivnijih vokala. Premda album nije naglašeno konceptualan u mjeri u kojoj su to bili prijašnji albumi (o snovima, novcu i jeziku), osjeća se zajednička nit pitanja svijesti, poluga uma, kao i pokušaj sagledavanja svoje uloge i ostavštine u kozmičkoj izmaglici«, navodi se u opisu albuma na bandcamp stranici benda, gdje ovo ostvarenje možete i preslušati.

K. U.

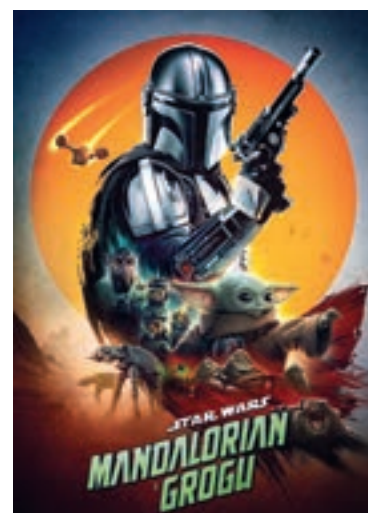
Mandalorian i Grogu

Mandalorian i Grogu novi je film iz franšize *Ratova zvijezda* (Star Wars) a ujedno i dugo očekivani Disneyjev spektakl. Film nastavlja priču popularne serije *The Mandalorian*. Glavni junaci ponovno su tajanstveni lovac na ucjene Din Djarin i mali Grogu, kojeg obožavatelji često nazivaju »Baby Yoda«.

»Mandalorijanac i Grogu kreću u svoju dosad najuzbudljiviju misiju u posve novoj avanturi iz svijeta *Ratova zvijezda*. Zlo Carstvo je palo, a imperijalni ratni zapovjednici ostali su raspršeni diljem galaksije. Dok mlada Nova Republika nastoji zaštititi sve za što se Pobuna borila, u pomoć poziva legendarnog mandalorijanskog lovca na ucjene Dina Djarina i njegova mladog učenika Grogua«, navodi se u najavi.

Film je režirao **Jon Favreau**, a uloge tumače: **Pedro Pascal, Jeremy Allen White, Sigourney Weaver, Jonathan Coyne...**

K. U.

Dokle god rastu limunovi

Zoulfa Katouh u romanu *Dokle god rastu limunovi* donosi snažnu i emotivnu priču o odrastanju, gubitku i nadi usred ratom pogođene Sirije. Ovaj roman privukao je pažnju brojnih čitatelja zbog dirljive radnje i iskrenog prikaza života mladih suočenih s ratom i neizvjesnošću. Radnja prati mladu Salamu Kassab, studenticu farmacije koja nakon početka građanskog rata u Siriji volontira u bolnici u Homsu. Nakon što izgubi velik dio svoje obitelji Salama pokušava pronaći snagu kako bi zaštitila trudnu šogoricu Laylu i donijela tešku odluku o mogućem bijegu iz zemlje. Dok svakodnevno svjedoči strahu i gubitcima, Salama se bori s vlastitim emocijama i pitanjem koliko dugo čovjek može ostati snažan u svijetu koji se raspada. Kroz dirljivu priču autorica prikazuje posljedice rata, važnost obitelji, prijateljstva i ljubavi, ali i snagu nade koja ostaje prisutna čak i u najtežim trenucima. Posebnu simboliku u romanu imaju limunovi, koji predstavljaju uspomene, dom i vjeru u bolju budućnost. *Dokle god rastu limunovi* roman je koji se čita s velikim emocijama i suosjećanjem prema likovima te ostavlja snažan i dugotrajan dojam.

J. Dulić

KNJIGA

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVOĐANSKIH HRVATA

RASPISUJE

NAGRADNI NATJEČAJ ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA

SNIMI KRATKI FILM MOBITELOM

O MATERIJALNOJ KULTURNOJ
BAŠTINI HRVATA U SRBIJI

Predstavite materijalnu
kulturnu baštinu
svoje sredine!

TEME:

Arhitektura

- Sakralni objekti: crkve, kapele, samostani, njihov vanjski i/ili unutrašnji izgled
- Narodno graditeljstvo: salaši i stare obiteljske kuće (građanske i seoske)
- Objekti javne namjene: sjedišta udruga i ustanova, domovi kulture

Kiparstvo

- Djela hrvatskih kipara/ica u javnom prostoru Srbije (spomenici, spomen-obilježja i poprsja)
- Kipovi u sakralnim objektima
- Križevi krajputaši

Slikarstvo

- Djela hrvatskih slikara/ica u muzejima, galerijama, sakralnim objektima (oltarne slike) i u privatnom vlasništvu
- Slike od slame

Natječaj traje od 30. 1. 2026. do 1. 6. 2026.

**Osvoji vrijedne nagrade.
Glavna nagrada MOBITELE!**

Upute o izradi i slanju filmova na www.zkvh.org.rs/aktualnosti/natjecaji
ili skeniraj QR kod.